

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

S P R Á V Y Č S K P

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Členský obežník

Československého zväzu kresťanských pracujúcich
Švajčiarska

1974-Október/November-10/11

TRIDSIATE VÝROČIE SMRTI DR.MILANA HODŽU.

Pred tridsiatimi rokmi, dňa 27.júna 1944, teda dva mesiace predtým, čo doma na Slovensku sa rozpútalo povstanie proti nacizmu a za demokraciu, zomrel v exile v USA Dr.Milan Hodža, prvý Slovák v úrade ministerského predsed. Československej republiky.

Časopis Naše Snahy pripomína, že sme sa dosiaľ nemohli vlastne ani rozlúčiť s týmto svojim moderným a dynamickým politikom a štátnikom, pouvažovať o jeho diele, o jeho odkaze a o jeho význame v slovenskom národnom a československom štátnom živote. Nebola k tomu vhodná príležitosť v dobe ukončenia svetovej vojny, keď Slovensko bojovalo za svoje oslobodenie, ani po jej ukončení, keď celé Československo bojovalo prehraný boj za demokraciu. Zostali teda voči Hodžovi podľžnosti, ktoré si aspoň pripomenme z príležitosti tridsiateho výročia jeho smrti.

Časopis Naše Snahy uvádza hlavné dáta z jeho života plného aktivity a práce pre národ:

Narodil sa 1.februára 1878 v Sučanoch. Bol synovcom Michala Miloslava Hodžu zo známej historickej trojice/Štúr-Hurban-Hodža/. Na politickú dráhu sa pripravoval už za štúdií na univerzite v Budapešti, kde bol v roku 1897 predsedom Krúžku slovenskej, srbskej a rumunskej študujúcej mládeže. Už v tom čase prispieval do martinských Národných Novín, ružomberských Slovenských Listov, ktorých bol za krátky čas aj redaktorom. V roku 1903 založil v Budapešti svoj Slovenský týždenník, ktorý po desiatky rokov-aj za republiky-ovplyvňoval myslenie slovenských roľníkov, pričínal sa najviac o národnú a stavovskú emancipáciu slovenského roľníctva.

V roku 1905 bol zvolený za poslanca v slovensko-srbskom volebnom kraji v Kupline na Báčke. Po prevrate bol predsedom likviďačnej komise v Budapešti, členom revolučného Národného zhromaždenia v Prahe za slovenskú roľnícku stranu. Od roku 1920 bol trvale poslancom za Republikánsku stranu, vodcom tejto strany na Slovensku a bol jej slovenským reprezentantom v mnohých vládach. V ťažkých rokoch 1935-1938 bol československým ministerským predsedom.

Československo malo v Hodžovi politika a štátnika vynikajúcej veľkosti. Slovensko syna jedného z najvernejších a najobetavejších, ktorý vysoko prevyšoval všetkých svojich vrstevníkov.

Verme, že mu aj exiloví historikovia budú venovať pozornosť, ktorú si zaslúži a že sa skoro dočkáme podrobnej zhodnocujúcej štúdie o jeho živote a práci.

S P R Á V Y Z Č S K P

- oo Krajanské spolky v Curychu, jmenovitě sdružení bývalých politických vězňů, Svatopluk Čech, Jan Palach a Sokol pořádají v sobotu 26. října v 19. hodin v sále Kirchgemeinde, Sumatrastrasse 31 SLAVNOSTNÍ SHROMÁŽDĚNÍ k výročí založení Československé republiky. Promluví ředitel sekretariátu ACEN a zahraniční člen našeho svazu E. Řehák z Paříže o politické situaci v Evropě - a švýcarský publicista W. Kaufmann o cizinecké politice Švýcarska, zvláště s ohledem na československé politické uprchlíky. V bohatém uměleckém pořadu bude účinkovat naše zahraniční členka, operní zpěvačka Mirka Braňová z Mnichova.
- oo MIKULÁŠSKOU ZÁBAVU VE WINTERTHURU uspořádá ČSKP letos opět v sále hotelu "VOLKSHAUS" v sousedství hlavního nádraží. MIKULÁŠSKOU ZÁBAVU DOSPĚLÝCH s tancem, tombolou a nadílkou v pátek 6. prosince večer, - DĚTSKOU MIKULÁŠSKOU BESÍDKU S NADÍLKOU, s Mikulášem, čertem a andělem v sobotu 7. prosince odpoledne. Reservace míst na 6. prosince a podrobné informace - telefon - večer 052/325769.
- oo Když před dvěma lety SJEDNOCENÍ ŠVÝCARSTÍ ODBORÁŘI vyšli s iniciativou uzákonit právo zaměstnanců na SPOLUROZHODOVÁNÍ-MITBESTIMMUNG - počítali sice s potížemi, ale zdaleka ne s tím, že jejich dobře míněný počin dopadne tak jak dopadl při prozatím rozhodujícím hlasování v parlamentě. Sice těsně, ale přece byl v poměru 90 ku 36 hlasům zamítnut i kompromisní návrh vlády, k němuž se nakonec přidali i zástupci odborů, vidouce v něm poctivé východisko pro další jednání. Mluví se o "vypovězení války odborům". Zdá se prý, že odpor tu není záležitostí jedné nebo několika politických stran nýbrž spíše výsledkem tlaku kruhů mimoparlamentních, které pravděpodobně nepochopily, že jsme v dnešní době všichni na jedné lodi, zaměstnavatelé i zaměstnanci, a že tzv. Mitbestimmung je toho naprosto logickým důsledkem.
- oo NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ BUDE TAKÉ DRAŽŠÍ. Švýcarské pojišťovny upozorňují na enormní stoupnutí cen, zejména léčení v nemocnicích - a to prý nejenom následkem inflace nýbrž též tím, že se všude v poslední době pořizovaly drahé aparatury, stavěly nové bohatě vypravené pavilony a rozšiřoval se personál. Výsledkem bude v nejbližší době podstatné zvýšení premii. Postihne i ty naše členy, kteří jsou pojištěni v rámci kolektivní dohody našeho svazu s CKUS. Podle výsledků předběžného jednání se zástupci této naší pojišťovny zůstanou však i při tom našim členům zachovány dosavadní výhody proti pojištěncům normálním.
- oo Jedním z důsledků smlouvy mezi BRD a ČSSR budou "kulturní střediska", která zřídí československá vláda na území německého státu. Jejich úkolem má být nejenom "ideologický boj", ale též práce zpravočajská, vždy pod vedením přímého zástupce STB. Jsou již vypracovány seznamy exulantů žijících v BRD, Rakousku a Švýcarsku, kteří by měli být získáni pro spolupráci. Ke spolupráci mají být získáni též některé osobnosti německého veřejného a kulturního života. Svobodná společnost na podporu přátelství s národy Československa, jejímž českým předsedou je Luděk Pachman, uveřejnila prohlášení, v němž vyzývá německou veřejnost, aby činnost těchto středisek nepodporovala, poněvadž jejich cíle jsou jasně jiné nežli kulturní.

Ú V A H Y - D O K U M E N T Y

Z IDEOLOGICKÉHO FRONTU MEDZI KREŠŤANSTVOM A KOMUNIZMOM.

Najnovší prípad konfrontácie medzi kresťanstvom a komunizmom prichádza zase zo Sovietskeho zväzu, na ktorý sa sústredila pozornosť takmer celého sveta po nedávnej demonštratívnej rezignácii ortodoxného farára v cirkvi sv. Mikuláša v Moskve, Dimitri Dutka.

Jeho demonštratívna rezignácia bola totiž vynútená sovietskymi vládnymi úradmi, ktoré sa obávali vplyvu tohto nebojácneho knaza na mládež. To znamená, že prípad farára Dutka poukazuje jednoznačne na to, že sovietskému ateistickému režimu sa nepodarilo ani po päťdesiatich rokoch neustálej protináboženskej kampane a prenasledovania cirkvi vychovať ateistickú mládež, teda mládež, ktorá by uverila, že náboženstvo je opiom ľudu, alebo že náboženstvo stojí v príkrom rozpore s vedeckým poznáním. Nič také dosiaľ značná časť sovietskej mládeže neprijala.

Svedectvo o tom vydal - ako referuje významný americký denník Christian Science Monitor, aj známy ruský novelista Vladimír Maximov, ktorý zavítal v polovíčke marca tohto roku do Paríža. Novelistu Maximov mal rozhovor s dopisovateľom ruského emigrantského časopisu Posev, ktorý mu predložil priamo otázku: čo je na tom pravdy, že mladé ruské generácie prejavujú záujem o duchovné a náboženské problémy? Nie je to len akási chvíľková nálada? Vladimír Maximov na otázku odpovedal takto: Dnes v Rusku mládež skutočne hľadá Boha s úprimným srdcom a úprimným záujmom. Mnohí jej príslušníci to zaplatili životom. Novelistu Maximov myslel pri tom v prvom rade na v Sov. sväze veľmi dobre známeho básnika Ilju Gabaia, ktorý po trýznení za vyšetrovania tajnou políciou vyskočil z okna 20. okt. 1973.

Dopisovateľ časopisu Posev dal novelistovi Vladimíru Maximovi druhú, veľmi pozoruhodnú otázku. Spýtal sa ho, ako sa chovajú duchovní vodcovia veriaceho ľudu, knazi, a dostal zase veľmi pozoruhodnú odpoveď. Maximov vydal pekné svedectvo ruským duchovným, povedal, že veľká väčšina farárov sa chová statočne, bez ohľadu na svoj osud sa snaží odvážne hlásať vieru a povzbudzovať v nej veriacich. Svedectvo novelistu Vladimíra Maximova je o to cenejšie, že sám sa zúčastnil bohoslužieb a po nich nasledujúcich diskusií, ktoré organizoval farár Dimitri Dutko vo svojom moskovskom zbore. A tento sovietsky spisovateľ dodal, že niektorí členovia strany, marxisti, sa stali veriacimi. Nie je ich hádam nateraz ešte veľa, ale že sa to šíri, lebo nábožanská obroda je aj vraj najsilnejším spoločenským hnutím v Sovietskom zväze.

Inú zaujímavú ilustráciu k náboženským pomerom v Sovietskom Rusku i o záujme o náboženstvo a náboženský život prináša režimistický časopis Nauka i Religia, či Veľa a "náboženstvo vo svojom druhom čísle tohoto ročníka. Uverejnili prácu Ústavu ateizmu na univerzite v Kijeve o postoji občanov k náboženstvu. Výskum o tom previedli v rozličných oblastiach Ukrajiny medzi robotníkmi v moderných fabrikách. Pracovníci ústavu sa sústredili najmä na mladých robotníkov, čo už prešli ateistickou výchovou. Ale výsledok, nemôže režim uspokojiť. Ukázalo sa totiž, že z tisíc štyridsiatich osmych /1048/ robotníkov, čo boli predmetom štúdia, 433, teda asi štyridsať percent odmietlo názor, ktorý šíri ateistická propaganda, že náboženstvo má negatívny vplyv na myšlienkový svet človeka, 237 mladých

ruských robotníkov zastávalo názor, že nikto nemá právo vnucovať svoje presvedčenie druhým, čiže postavila sa strikne za slobodu vyznania a svedomia. 110 robotníkov sa k otázke slobody vyznania a svedomia vyjadrilo rovnako pozitívne, odpovedalo, že ak niekto verí v Boha, tak že nikto mu v tom nemá brániť. Výsledok bol pre režim preto zdŕvujúci, že sedemsto mladých robotníkov z tisíc čtyridsiaticichosmych, či takmer sedemdesiatpäť percent dalo pracovníkom ateistického ústavu kijevskej univerzity odpoveď, ktorú rozhodne nečakali a ktorá je v rozpore s vládnu protináboženskou politikou. Re akcia časopisu chcela tento debakl vysvetliť a tak v komentári napísala, že šlo o mladých robotníkov, indiferentných ku spoločenským problémom, ktorí skončili vyššie technické vzdelanie, kde sice vraj dostali dobré technické vedomosti, ale ich svetonázornvá výchova bola vraj zanedbaná. Toto vysvetlenie je ťažko akceptovať, keďže je všeobecne známe, že na všetkých školách je svetonázorová výchova, štúdium marxizmu-leninizmu povinná a kladie sa na ňu veľký dôraz.

Komentátor časopisu Christian Science Monitor k tomuto výsledku poznamenáva toto: pre militantných ateistických pracovníkov strany výsledok štúdie ateistického ústavu kijevskej univerzity bol šokom, lebo nič také nečakali. Ale pri tom treba mať na mysli, že aj tých vyše 400 robotníkov, čo odpovedalo uspokojivo pre režim, odpovedalo tak s mentálnou rezerváciou, pretože staré ruské príslovie hovorí, že nikto nedovolí nahliadnúť druhému do svojho svedomia.

A tak je hádam správne poznamenať, že náboženský život, ktorý sa v Sovietskom zväze prejavuje vo všetkých denomináciach, je živou a dôležitou spoločenskou silou v súčasnom sovietskom vývoji. Dnes na tejto akejsi duchovnej obrode sa podieľajú všetky náboženstvá: protestantské cirkvi práve tak ako katolíci a mohamedáni, ale čo je hádam najdôležitejšie, mladé sovietske pokolenie je najviac zaujaté na náboženskej forme svojich predkov: na ortodoxnej cirkvi.

/NAŠE SNAHY-1.1./

oo Vrele doporučujeme naším členom i čitateľom dvojmesačník "Speckpatera"-Werenfried von Straatena, "Echo der Liebe." V piatom čísle tohto časopisu nachádza sa článok o kardinálovi Trochtovi. Šieste číslo zase, v súvislosti so Solženicynovým "Súostrovie Gulag" zoberá sa hrôzami v Sovietskom zväze. Pater Weerenfried von Straaten je podľa vlastných slov neprijemným žobrákom. V roku 1947 založil pomocnú organizáciu, ktorá pomáha utlačovanej cirkvi v celom svete. Jeho dielo nadobudlo obrovských rozmerov. Pre tento rok plánuje pozbierať 13 miliónov dolarov. Nepomáha len cirkvi vo východnej Európe, ale i v južnej Amerike, na Sibíri, v Afrike, Azii a inde.

Život a dielo P. Weerenfrieda sa dá najlepšie poznať z vlastného pera. Veľmi zaujímavo to popisuje vo svojej knihe "Sie nennen mich Speckpater", ktorá vyšla doteraz vo viac ako 150.000 výtlačkov. V rámci svojej pomoci vydáva množstvo dokumentárnych kníh, ktorých plný zoznam možno vyžiadať na adrese: Ostpriesterhilfe-Postfach 902, Luzern. Ročné predplatné za "Echo der Liebe" stojí iba 0,50 dolara. Darcovia alebo kupujúci kníh dostanú časopis bezplatne.

ŠVÝCARSKÉ STÁTNÍ OBČANSTVÍ.

Občanství znamená příslušnost k nějaké územní korporaci, na příklad k obci, kantonu, či státu. Je vždy spojeno s určitými právy i povinnostmi. Občanství státní je souhrn práv a povinností státního občana ke státu, jehož je příslušníkem. Příslušné předpisy pojednávají o tom, kdo rozhoduje o získání, ztrátě a nabytí státního občanství.

Za státního příslušníka se pokládá, kdo zdědil státní příslušenství po rodičích, nebo kdo byl do státního svazku přijat. Tedy státní příslušnost se nabývá původem/*iure sanguinis*/, a dále adopcí, sňatkem, opcí a naturalisací. Státní občané mají práva a povinnosti zajištěny ústavou. Právy se rozumí práva politická a osobní/rovnost před zákonem, svoboda osobní, majetková, právo voliti a volen býti, právo společovací, shromažďovací, právo na ochranu v cizině atd./ . Povinnosti se rozumí věrnost státu, poslušnost zákonů a nařízení atd.

Všeobecná deklarace lidských práv přijatá III. Valným shromážděním OSN ve formě resoluce č. 217/III/, dne 10. prosince 1948, zaručuje v čl. 15, že každý má právo na státní příslušnost a nikdo nesmí být svévolně zbaven své státní příslušnosti ani práva svou státní příslušnost změnit. Ovšem nutno hned dodat, že tato deklarace není právní formou v závazném slova smyslu, nýbrž je pouhým prohlášením bez právních účinků. Neexistuje totiž v tomto sboru právní objektivita, ale dvě naprosto různé koncepce: právní řád platný na západě a socialistická zákonnost na východě. Dříve na př. platilo, že za příslušníka státu neměl být uznán ten, kdo již měl platnou příslušnost jiného státu. Dnes ovšem ve styku s Východní Evropou toto neplatí. Dvojí a neurčité státní občanství v Československu je upraveno zákonem ze 4. prosince 1963 č. 97 o mezinárodním právu soukromém a procesním, který má v § 33 odst. 1 toto ustanovení: "Jeli někdo v rozhodné době státním příslušníkem československým a považuje-li ho za svého příslušníka také jiný stát, je rozhodné občanství československé". Podle tohoto ustanovení je třeba ke ztrátě čs. státního občanství výslovného aktu odnětí - ať již soudním nebo správním výrokem/ministerstva vnitra/. Toto ustanovení neplatí jen v případě naturalisace v USA, která se řídí zvláštním zákonem.

O občanství ve Švýcarsku pojednává švýcarská spolková ústava /Bundesverfassung der Schweizerischen Eidgenossenschaft/ z 29. května 1874 s příslušnými změnami. K tomu se upozorňuje, že byla ustavena v březnu t.r. právním a policejním departementem 46-členná komise, která má připravit celkovou revisi spolkové ústavy. Její práce projde celkem čtyřmi stádii. Zatím je uvedena komise v stadiu prvním.

O občanství ve Švýcarsku dále projednává zákon z 29. září 1952. Tento zákon je pro nás vlastně nejdůležitější. Také se připravuje změna tohoto zákona. Dne 12. března 1971 byla právním a policejním departementem ustavena expertní komise v čele s prezidentem spolkovým soudcem, Dr. Otto K. Kaufmannem, jež připravuje změnu zákona i příslušných článků ústavních. Zpráva expertní komise ze dne 25. července 1972, k níž dodávaly též připomínky exilové složky, i náš odborový svaz ČSKP, Sdružení bývalých čs. politických vězňů ve Švýcarsku atd., doporučuje totiž zavést pro určitou část cizinců ulehčené řízení pro projednávání švýcarského státního občanství. Týká se to 300 000 Italů, zvláště těch mladistvých, kteří se již zde narodili nebo zde od dětství přebývají, a dále 30.000 uprchlíků/Maďarů, Poláků, Čechů a Slováků/. Expertní komise doporučuje zkrácení lhůty pro udělení občanství na osm let a zkrácení poplatků na minimum. Ovšem současně má býti fakticky odebrána pravomoc při udělování občanství obcím a kantonům.

To je pravděpodobně též pramenem prozatimního nedostatku ochoty ke změně příslušných dosavadních předpisů. Naopak, jak jsme již uvedli v minulých číslech ZPŘÁV, nové iniciativy žádají snížení počtu udělených občanství ročně na 4 000, t.j. na polovinu počtu z dřívější praxe. Z těchto důvodů-abychom byli realisty- chceme v tomto pojednání popsat jenom ono řádné, dnes pro všechny platné nabývání švýcarského státního občanství, aby naši členové a jejich rodiny byly si vědomy všeho co je čeká a jaké potíže budou mít při jeho získání. Pokud by snad byla přijata iniciativa expertní komise z r. 1971, obsahující citované ulehčení, bude to pro nás aspoň více než milé a příjemné překvapení.

Slovo Bürgerrecht zásadně odpovídá státní příslušnosti v jiných zemích. Einbürgerung, t.j. včlenění do státního svazku se všemi právy a povinnostmi, je dnes prováděno prostřednictvím obce a kantonu. Každý Švýcar má prakticky trojí občanskou příslušnost, nerozlučně na sebe vázanou, příslušnost státní, kantonální a obecní. To znamená, že se jedná o Schweizerbürgerrecht, Kantonsbürgerrecht a Gemeindebürgerrecht. Každé oprávnění je pouze částí celku, kteréžto části jsou dle čl. 43 švýcarské ústavy spolu nerozlučně spojeny. Tento článek garantuje švýcarské a kantonální občanství, ale při tom v článku není prakticky garancie pro obecní občanství. O tom pojednávají jednotlivé kantonální ústavy. Jedině kantonální předpisy chrání obec, její instituci, oprávnění a vnitřní záležitosti. Mimo to má pak každá obec speciální policejní předpisy a další ustanovení. Čili existuje "Bundesverfassung der Schweizerischen Eidgenossenschaft", dále "Staatsverfassung des Kantons", "Polizeiverordnung der Gemeinde" atd.

Tyto všechny předpisy rozhodují dnes o získání, ztrátě a nabytí státního občanství. Státní občanství se získává, jak jsme již řekli, původem, adopcí, sňatkem, opcí a naturalisací. Dále může být propůjčeno ústředním rozhodnutím jako občanství čestné. Dle čl. 45 ústavy je každému švýcarskému občanu zaručena volnost kdekoli se usadit, dále příslušnost k obci a kantonu, má právo na chudinskou péči v obci, nárok na obecní užitek, má všechna práva politická, na občanské fondy, nadace a korporace, má právo se shromažďovat a to i politicky, má právo na diplomatické zastoupení v cizině a smí nabývat i těch práv, jež nemá cizinec s právem t.zv. Niederlassung, to jest právo nabývat akcie Národní banky, být ve správě akciových společností, komandit atd. Pro t.zv. Einbürgerung je bezpodmínečně nutné: obydli v zemi, úzké vztahy ke státu, dostatek finančních prostředků a znalost řeči. Při splnění všech předpokladů/viz dále/spolkových a kantonálních záležitostí nakonec a hlavně na obci, zda kandidáta přijme a zda mu udělí obecní občanství. Absolutním předpokladem je tedy obydli/Wohnsitz/a schopnost jednání/Handlungsfähigkeit/. Relativním předpokladem je asimilace, materiální zajištění a další dále uvedené skutečnosti.

Každý uchazeč o občanství musí především získat spolkové povolení, udělované policejním oddělením v Bernu /Eidgenössische Einbürgerungsbewilligung/, dle čl. 12 a 13 spolkového zákona z r. 1952. Je to policejní povolení, které nezakládá nárok na udělení vůči kantonu a obci. Předpoklady pro získání tohoto spolkového povolení dle čl. 14 uvedeného zákona jsou: Podaná žádost musí být co nejdůkladněji prozkoumána. Vyšetřování má dát nejlepší a nejdokonalejší obraz o osobnosti uchazeče, jeho rodiny, všech jejích příslušníků atd. Již v zákoně z r. 1941 v čl. 1 je uvedeno-a stále dosud dodržováno-že kandidát, aby byl schopen, musí prokázat takové skutečnosti, aby úřady nabyly přesvědčení, že je schopen být integrován do švýcarských poměrů a dle charakteru jeho myšlení že lze od něj očekávat, že se stane z něho opravdový Švýcar. To znamená prakticky dokonalou asimilací a dobrou pověst.

Podle čl.15 tohoto zákona z r.1952 musí bydlit kandidát nejméně 12 let ve Švýcarsku.Tuto lhůtu je možno zkrátit u žadatelů, kteří se oženili se Švýčarkou, dále u osoby adoptované Švýcarem, u dětí žijících s matkou, provdanou za Švýcara atd. Lhůta 12 let je přetržena, je-li cizinec více než 6 měsíců mimo území Švýcar. Žadatel musí samozřejmě být policejně hlášen. Bydliště/Wohnsitz /je, dle zákonných předpisů pro cizince, přítomnost na určitém místě. Musí to být civilněprávní bydliště a současně bydliště politické/Zivilrechtlicher Wohnsitz-Politischer Wohnsitz/. Tedy studijní bydliště není bydlištěm v tomto smyslu. Civilněprávním bydlištěm je místo jeho životních vztahů, politickým bydlištěm je místo, kde provádí aktivní činnost/zaměstnání, činnost spolková atd. Konečně zákon zná též občanskoprávní bydliště/Bürgerrechtlicher Wohnsitz/a to je právě pro cizince nejdůležitější. Na toto jsou kladeny velmi přísné předpisy. V občanskoprávním bydlišti musí být cizinec dokonale asimilován, aby mu obec mohla udělit své občanství.

Povinností ústředních úřadů, jež provádějí udělení občanství/Einbürgerungsbehörde/ je v každém jednotlivém případě speciálně zkoumat, zda asimilace bylo již dosaženo. Zákonná lhůta není ještě žádnou zárukou pro asimilaci. Je to pouze nejmenší lhůta pro zjištění, jak asimilace probíhá či jak dlouho bude trvat a zda bylo dosaženo pokroku. A na to jsou kladeny nejpřísnější podmínky. Tedy opakujeme: dvanáctiletý pobyt v zemi nedává právní nárok na udělení občanství. Žadatel musí splnit všechny předpisy obce a kantonu - při samozřejmém splnění předpisů státních. Pro některé obce platí delší lhůta pro získání obecního občanství než 12 let a to často i nepřerušeně. Totéž u některých kantonů. U jiných se počítá doba pobytu v různých obcích či kantonech.

Vidíme tedy, že třeba, aby u žadatele byly splněny všechny podmínky pro udělení občanství obecního - v příslušné obci, pro udělení občanství kantonálního - v příslušném kantonu, a podmínky pro udělení povolení státním departementem v Bernu. Pokud toto všechno žadatel splnil a obec, kanton i stát povolení udělí, získává cizinec spolu s obecním a kantonálním občanstvím i občanství státní. A tím se stává teprve se všemi právy i povinnostmi švýcarským občanem.

Dr.B.H.

oo V Caux, středisku "Moralische Aufrüstung", bola nedávno svetová konferencia za účasti zo všetkých kontinentov. V rámci tejto konferencie prehovoril aj Alexander Arkadievič Galič, ktorý je Sacharovovým spolupracovníkom v komitáte za ľudská práva. Galič bol sovietskymi úradmi vyhostený z domoviny a teraz žije v Norsku. Jeho spomínaná prednáška srší intelektom a humorm, pritom má hlboký obsah a bola prijatá s neobyčajným záujmom. Vo svojej reči kritizuje Galič súčasný sovietský vládnucci systém, poukazuje na nepravosti a bezprávia, ale nevyzýva ani k pomste ani k mierovému spolunažívaniu, iba k tomu, aby slobodné ľudstvo pozbieralo svoje sily a zachránilo svet od zkaždy. Plný text jeho prednášky radi pošleme záujemcom.

PRONIKÁNÍ SOVĚTŮ DO ATLANTIKU.

Dle "Jane's Fighting Ships", prvotřídní publikace uveřejňované každoročně v Londýně, má v současné době sovětské vojenské námořnictvo tolik atomových ponorek, jako všechny členské země NATO dohromady. Ročně staví sověti 2,5 až 3krát více ponorek než Američané.

Admirál T. Moore, velitel štábu spojených ozbrojených sil USA, informoval veřejnost, že se snížením americké pozemní armády z počtu 3,5 mil. mužů na 2,2 mil. mužů byl snížen i stav vojenských lodí z počtu 1000 v r. 1968 na dnešních 514. Sovětské vojenské námořnictvo se v důsledku tohoto vývoje a urychlené výstavby vlastního loďstva dostalo v počtu vojenských plavidel na první místo ve světě. Američané však jsou prý nadále přesvědčeni o své úderné převaze nad sovětským loďstvem, hlavně díky svým létadlovým lodím.

Dle slov bývalého velitele amerického námořnictva, admirála Zumwalta, stála nákladná vietnamská válka USA jednu generaci nových lodí. Zvýšený rozpočet amerického námořnictva byl spotřebován k náhradě ztracených letadel, na bomby a střelivo a zvýšené provozní náklady, takže namísto nutných ročních výdajů ve výši 3 miliardy dolarů bylo v letech 1962 - 1972 vydáno na stavbu nových lodí ročně jen 2 miliardy dolarů. Toto zaostání v modernisaci amerického vojenského loďstva se dnes dohání racionalisací, t. j. snižováním počtu starších lodí a stavbou hlavně létadlových lodí, atomových ponorek a obživitelných vozidel.

V Tichém oceánu, v Indickém oceánu, v severním Atlantiku a Středozemním moři sověti dnes udržují své stálé vojenské flotily. Jednotky těchto svazů se snaží "zastínovat" a sledovat především americké vojenské lodě a být přítomny ve všech důležitých mořích a částech oceánů. Svě takto sledované zájmy sověti nezakrývají - jsou i jinak jasné: ohrožování zájmů USA a jeho spojenců, snahy získat námořní převahu, vojenské základny v pobřežních zemích, vliv na politickou situaci a podporování skupin lidí, které chtějí tamní demokratické politické systémy zvrátit a nahradit je do rukou komunistů.

Životní zájmy Sovětského svazu vyžadují velkou pozemní a leteckou armádu a nikoliv velké námořnictvo, aby byla zajištěna ochrana jeho velkého evropsko-asijského území. Oproti tomu vyžadují zájmy Spojených států schopnost ovládat oceány a moře, aby tak byl udržen spojenecký svaz, jehož částí jsou. Dle námořní strategické koncepce t. zv. "modré vody" jsou USA považovány za ostrov ve "Světovém oceánu" a na základě tohoto geopolitického přepokladu hrají rozhodující úlohu ve válkách americké námořní síly, které musí být schopny, ve spolupráci s letectvem, pomoci kdykoliv a kdekoli spojencům USA, vést všeobecnou jadernou válku i války lokální. proti této ofenzivní strategii uplatňují sověti analogickou ofenzivní strategii. Již v roce 1967 prohlásil velitel sovětského námořnictva, admirál Gorškov: "Sovětské námořnictvo se změnilo v plném smyslu slova v ofenzivní ozbrojenou sílu s dalekým dosahem..., která může mít rozhodující vliv na průběh ozbrojených střetnutí na široce rozsáhlých dějištích vojenských operací...".

Atlantická flotila sovětů má své opěrné body a základny v Baltickém moři a v Barentsově moři. Nezamrzající vojenský přístav Murmansk s opěrnými body Severomorsk a Poljarnyj je základnou sovětské atlantické flotily, čítající 560 lodí, z toho asi 160 ponorek, z nichž je více než 65 atomově poháněných, s balistickými raketami. Intenzivně letecky chráněný Murmansk je nejen největší vojenskou základnou SSSR ale i světa.

Oproti sovětské atlantické flotile čítá americká atlantická flotila 358 lodí, zahrnujíc v to i 40-50 lodí 6.flotily,operující ve Středozevní moři.V případě války by bylo úkolem atlantické flotily USA a loďstev jeho spojenců hájit zásobovací cesty mezi Spojenými státy a západní Evropou,což by byl vůči velké úderné síle sovětského loďstva v severním Atlantiku úkol těžký.Vždyť,např.dle knihy sovětského maršála Sokolovského "Sovětská vojenská strategie",by v případě války připlouvalo denně do západoevropských přístavů 80-100 velkých transportních lodí,což znamená,že v prostoru mezi USA a Evropou by bylo neustále v pohybu 1500 -2000 zásobovacích lodí NATO.Sověti by se od severního pólu snažili svými námořními a letectvými silami tuto zásobovací cestu přerušit.Pravděpodobnost jejich úspěchu přiznal sám admirál Zumwalt,když řekl,že schopnost sovětů odrážet námořní cesty je dnes větší,než schopnost Američanů udržet tyto cesty otevřené.

Ponechme však hypotézy o průběhu válečného konfliktu v Atlantiku stranou a sledujme dnesní vývoj v některých pobřežních státech západní Evropy a Afriky.Začneme v Severním ledovém moři.

V Norsku jsou si vědomi strategických a bezpečnostních důsledků nálezů velkých ložisek nafty na pevninovém "podstavci",náležejícím dle konvence z roku 1958 Norsku. Ačkoliv hranice tohoto podmořského území není ještě,pro neochotu sovětů,smluvně dohodnuta s SSSR,zvětšil se i tak norský ochranný prostor třikrát.Ochrana tak velkého prostoru je nad síly norské armády a námořnictva,nehledě i k té skutečnosti,že prostor mezi Severním mořem a Špicberkami,jejichž "podstavec"rovněž patří Norsku,je rejdištěm sovětských válečných lodí,protože tvoří spojení mezi Murmanskem a Atlantikem.Norové se situaci snaží čelit urychleným zesilováním svého vojenského loďstva a jsou v tom podporováni i ostatními členy NATO.Americký ministr obrany Schlesinger při své letní inspekční cestě po severním křídle NATO zdůraznil,že nesmí být dopuštěno narušení celkové rovnováhy sil v tomto úseku Severoatlantického paktu.

Zvolením nové vlády na Islandu bylo zažehnáno zrušení americké vojenské základny v Keflavíku.Ožehavá situace-i přes ujišťování britské armády,že má situaci v rukou-zůstává v Severním Irsku.Bývalý velitel severního úseku NATO,britský generál Sir W.Walker,je přesvědčen,že irský ostrov se může stát druhou Kubou v týlu Severoatlantického paktu.Sověti prý chtějí přes jimi podporovanou ilegální Irskou republikánskou armádu/IRA/ vytlačit britskou armádu z Ulsteru a vytvořit ze sjednoceného marxistického Irska-což je cílem politického křídla IRA-odrazový můstek pro podzemní operace ve Velké Británii a k podkopání zemí NATO z týlu.K britským vnitropolitickým problémům přibývají v poslední době i zesilující se nacionalistické tendence některých kruhů ve Skotsku,kt re by rády využily nálezů ložisek nafty na mořském dnu k získání větší autonomie pro Skotsko.I zde jsou však sověti již na číhané.Jejich špiónážní loď,maskované jako loď rybářské,se přibližují k vrtným ostrůvkům až na vzdálenost 10 metrů,ačkoliv konvence z roku 1958 předepisuje nejméně 500 metrů.V létě musely britské úřady dokonce vykazat další sovětskou špiónážní loď z ústí řeky Clyde v blízkosti americké ponorkové základny Holy Loch.

Znepokojení ve velitelství NATO pro Atlantik "Saclant",v centrále NATO v Bruselu,v Pentagonu a v tisku vyvolaly v létě i na veřejnost proniknuvší plány holandské vlády následovat Francii a vystoupit v roce 1979 z vojenské struktury NATO,snížit stav armády a zkrátit dobu vojenské presenční služby.Admirál T.Moore to nazval vytvořením

"díry do obranného systému Západní Evropy" a vyslovil, vedle mnoha jiných osobností, obavu nad narůstající "vojenskou únavou" některých dalších zemí NATO. Podotkl, že takováto situace může mít neblahé důsledky v americkém Kongresu, kde by dle okolností většina poslanců nemusela hlasovat pro udržení dosavadních vojenských výdajů USA v Západní Evropě. Pod masívním nátlakem NATO holandská vláda své plány odvolala, avšak největší vládní strana, socialistická strana práce, trvá na odmítnutí ultimáta. Holandská armáda je dle tisku v nevalném stavu a ministr obrany Vredeling prý vojenským záležitostem mnoho nerozumí. V jednom interview prohlásil, že cítí silný odpor k uniformám.

Zvýšenou pozornost v centrále NATO vyvolala sovětská námořní strategie ve středním Atlantiku. Uvolnění vojenského letiště v Conakry v západoafrickém státě Guinea pro sovětské dálkové bombardéry, výzvědné a transportní letouny, potvrdilo již delší dobu očekávaný průnik sovětů do Atlantského oceánu. Z tohoto letiště startují sovětské výzvědné letouny k letům nad středním Atlantikem, kde sledují hlavně pohyb vojenských lodí NATO. V pobřežních vodách Guiney se neustále zdržují dvě vojenské lodě SSSR a dle "jistých informací" prý sověti usilují o získání jednoho z ostrovů před Conakry, který by chtěli vybudovat ve svoji námořní základnu. Získání sověty této letecké základny na námořní cestě Evropa-Jižní Afrika-Indický oceán se v londýnských námořních kruzích hodnotí jako "největší strategický úspěch sovětů po Druhé světové válce".

Americký kontraadmirál R. Erly, velitel úseku NATO se sídlem v Portugalsku, požaduje proto zesílené pozorování sovětských vojenských lodí od Severního mysu po Mys dobré naděje a v dalších mořích. Poukazuje na to, že sověti se pro udržení operační schopnosti svého loďstva stále více koncentrují na letecké zásobování, o čemž svědčí i stavba dalších dvou letadlových a devíti vrtulníkových lodí v sovětských loděnicích. V kruzích NATO se též požaduje, aby námořní vojenská základna Simonstown v Jihoafrické republice byla co možná nejdříve zahrnuta do vojenského konceptu Západu. Od uzavření Suezského průplavu v r. 1967 zakotví v přístavech Jihoafrické republiky ročně přes 12000 obchodních lodí a dalších 14000 obeplouvá jižní cíp Afriky bez zastavení. Denně se kolem Mysu dobré naděje pohybuje kolem 1,5 mil. tun lodního prostoru, z něhož polovinu tvoří tonáž tankových naftových lodí: Zhruba 57% západoevropského dovozu nafty a 25% dovozu potravin se uskutečňuje na této námořní cestě, která ani po znovuootevření Suezského průplavu neztratí mnoho na významu, neboť Suezským kanálem super-tankové lodě proplouvat nemohou - a k tomu ještě je pod egyptskou kontrolou. Udržovat otevřenou tuto významnou mořskou cestu, jak v míru tak ve válce, je společným úkolem Jihoafrické republiky a Velké Británie. Po uzavření Simonstownské dohody v r. 1955, kdy Velká Británie odvolala svoji flotilu z vod kolem jižní Afriky, je Jihoafrická republika prakticky jedinou ochránkyní tohoto důležitého spojení mezi Atlantikem a Indickým oceánem, což je zcela nad síly jejího námořnictva a armády. Spolupráce Velké Británie se v podstatě omezuje na občasné společné námořní manévry, které, jako např. letos, jsou ostře napadány levicovým křídlem britských labouristů.

Kterým směrem může pokračovat další pronikání sovětů do Atlantiku si lze snadno domyslet.

J.Z.

- oo 20.ŘÍJEN bude pro švýcarské občany dnem důležitého rozhodování. I sám Dr.Schwarzenbach vybízí, aby se hlasovalo proti iniciativě a prohlašuje ji za hospodářsky nedomyšlenou a kromě toho nelidskou/Schwezer Illustrierte/.Náš CNG upozorňuje ve své tiskové službě své členy na to, že se od nich očekává rozhodnutí: buď krátkozraké a nelidské řešení navrhované iniciativou-nebo uvážený koncept dlouhodobé stabilisace podle návrhu vlády.
- oo Světznámý americký novinář Walter Lippmann se v září dožil 85 let. Přes půl století analyzoval politiku osmi presidentů, od Wilsona po Johnsona, a mezinárodní události. Jeho pověstné komentáře přetiskovalo jen v USA na 250 listů a časopisů, čímž Lippmann vytvořil absolutní rekord v novinářské publicitě.
- oo MILIONY INDŮ jsou ohroženy hladomorem, který je svými dimenzemi podobný tomu, který si v r.1941 jen v Bengálsku vyžádal téměř 4 miliony lidských životů. V oblasti Dhubri jsou prý již tisíce mrtvých, hlad bezprostředně hrozí asi 100 000 osobám v Asámu. Četné indické státy hlásí hladové demonstrace a krvavé srážky s policií. Příděly na potravinové lístky jsou zoufale nízké, spekulace a černý obchod kvetou. Vinu na tom stavu mají povodně, způsobené neobyčejně prudkými monzunovými dešti, předcházející sucha, inflace, zvyšování cen a špatná administrativa. Indie má však svou vlastní atomovou bombu!
- oo Československo usiluje o normalizaci STYKU S Vatikánem: od 16. do 20. září tam s Mgr. Casarolim jednal ředitel sekretariátu pro církevní záležitosti Karel Hruža. Jedinání se vztahovalo zejména na otázku jmenování církevních hodnostářů v ČSSR a na poměr mezi církví a státem.
- oo Dva miliony Hamburčanů před několika dny propadlo davové hysterii strachu: ze soukromé ZOO utekl medvěd a toulal se po ulicích. Bezpečnost ani policejní psi dlouho nemohli uprchlíka najít-huňáč si s nimi hrál doslova na schovávanou. Aby usnadnila pátrání, uveřejnila policie jeho popis "Velký, hnědý, střešního věku...."
- oo 21. září byl v Mnichově zahájen 25. poválečný "OKTOBERFEST". Podle prognóz mělo za dva týdny protéci žíznivými hrdly na 5,000 000 litrů piva. Pivní festival má v Mnichově svou tradici: konal se každoročně od r.1810 s výjimkou morových a válečných let.
- oo TODOR ŽIVKOV má potíže s mládeží; svědčí o tom jeho nedávná kritika bulharského komsomolu. "Mládež se odtahuje od fyzické práce jako od ohně", řekl a zdůraznil, že se nebude tolerovat aby se "zdraví a silní mladí lidé flákali po ulicích a vymetali kavárny a restaurace." Postěžoval si také, že mnozí přední funkcionáři Komsomolu sledují "karieristické cíle".
- oo Japonskému chemikovi S. Umezawovi se podařilo vyrobit streptomycin syntetickou cestou; toto antibiotikum se dosud získávalo výlučně z kultur bakterií. Objev umožní měnit chemickou strukturu léku, vyloučit jeho sekundární škodlivé účinky a usměrňovat jeho působení na lidský organismus.
- oo S překvapením otevřeli v holandském Hillegomu vagon, v němž měla být maďarská exportní vejčička; uvnitř našli vykladači stovky kuřat. V Maďarsku totiž zapoměli zapnout chladicí zařízení.

- oo Nadmořská výška /atmosferický tlak/ má vliv na počet onemocnění srdce a krevního oběhu: na nedávném světovém kongresu kardiologů v Buenos Aires předložil Dr. Stiglich z Limy zajímavou statistiku, podle níž obyvatelé přímořských nížin v Peru trpí vysokým krevním tlakem a mrtvičnými záchvaty mnohem častěji než horalé. Ve výškách nad 3.000 metrů jsou srdeční a oběhové potíže velmi vzácné.
- oo "CONTINENT"-tak se bude jmenovat nový časopis sovětských spisovatelů v exilu, který bude vycházet v Londýně. Jak oznámil redakční výbor/v němž jsou, mimochodem, Sinavskij, Galič, Maximov a další/, časopis bude otevřen všem spisovatelům ze zemí východní Evropy, ať žijí kdekoli. "Continent" bude bojovat proti fašismu, ať je jakékoliv barvy. První jeho číslo, které má vyjít 10. října/zatím jen rusky, ale později i v hlavních západních jazycích/, uvede předmluva A. Solženicyna a jedna kapitola ze zakázaného "Prvního kruhu". Budou tam rovněž články kardinála Mindzentyho, E. Ioneska a mnoha sovětských exulantů.
- oo Teprve v září vyhodnotila NASA všechny poznatky o JUPITERU, které sdělila Zemi sonda "Pioneer 10" loni v prosinci. Podle závěrů vědců je Jupiter planetou, složenou z tekutého vodíku, bez pevného povrchu. Vyjimku tvoří jen "skalnaté" jádro, jehož teplota se pohybuje okolo 30.000 °C. Asi 3000 km pod atmosferickou vrstvou panuje teplota kolem 5500 stupňů /tedy asi 5 x vyšší než sopečná láva/ a tlak 90000 krát větší než na Zemi. Rovněž radiaktivní záření je mnohem intenzivnější; Jupiter je -vedle Slunce- jediným tělesem našeho systému, které do prostoru vyzařuje radioaktivní částice. Záhadná "červená skvrna" je patrně epicentrem gigantické bouřkové formace, jejíž fronta je široká asi 40 000 km. "Bouře" zuří na planetě již nejméně sedm století. Hustota Jupiterových měsíců se liší podle vzdáleností od planety. Měsíc číslo 10 má atmosféru složenou z vodíku, čpavku a sodíku. Ganymeda je charakteristická svými "moři" a "horami", které připomínají povrch našeho Měsíce.
"Pioneer 10" nyní směřuje k Saturnu, Uranu a Neptunu. Půjde-li vše dobře, bude pravděpodobně prvním objektem, zhotoveným lidskou rukou, který opustí sluneční soustavu a vletí do mezihvězdného prostoru. Za ním směřuje již od 5. dubna jeho jmenovec "Pioneer 11", který se 3. prosince 1974 přiblíží k Jupiteru více, než jeho předchůdce.
- oo V uplynulých týdnech padla v letectví celá řada rychlostních rekordů. Americký trysový letoun "Lockheed SR-71" přeletěl Atlantik z New Yorku do Londýna za 1 hod. 56 min.; připomeňme, že nelávno zesnulému Ch. Lindberghovi trval v r. 1927 přelet oceánu z New Yorku do Paříže 33 hod. 30 min. O několik dní později SR-71 uletěl 9.085 km, které dělí Londýn od Los Angeles, za 3 hod. 47 min. a 39 vteř./prům. hod. rychlost 2.682 km/. Další rekord, rovněž na lince Londýn Los Angeles, vytvořil civilní letoun Boeing 707-320 společnosti BCA se 146 pasažéry na palubě-9 hod. 38 min. Konečně britská radarová stanice v Burringtonu zachytila na obrazovce zmíněný SR-71 při letu z New Yorku již ve vzdálenosti 630 km a ve výši 27.300 m-a to je také rekord: dosa-
vadní maximum bylo asi 300 km.
- oo Mořští měkýšci, hloubící ve dřevě chodbičky, ohrožují plavbu čínské "Tai-kee", napodobeniny džunky z doby před 2000 lety; její sedmičlenná mezinárodní posádka/2 Dánové, západní Němec, Rakušan, Angličan, Ir a Američan/vyplula 18. června z Hongkongu, aby praktickým pokus dokázala, že staří čínští mořeplavci dosáhli amerických břehů dávno před Kolumbem.

DELEGÁCIA ACEN V KONGRESE USA A NA STATE DEPARTMENT USA.

Vo dňoch 26.a 27.júna navštívila Delegácia Zhromaždenia európskych ujarmených národov /AC N/ americký kongres a ministerstvo zahraničia. Delegáciu tvorili: Štefan Korbonski/ Poľsko/, predseda ACEN-u, Leonard Vahter/ Estonsko/, I. Kovač/ Maďarsko/, Constantin Visoianu/ Rumunsko/, Dimiter Petroff/ Bulharsko/, J. Germení/ Albánsko/, Dr. Martin Kvetko/ Československo/, Rev. Balkunas za východoeurópske etnické skupiny vo Spojených štátoch a Felix Gadomski, generálny tajomník ACEN..

Delegácia navštívila vyše dvadsať poslancov a senátorov, medzi nimi predsedu poslaneckej snemovne C. Alberta, senátorov Javitsa a Buckleyho, predsedov Klubu poslancov Demokratickej i Republikánskej strany a ďalších. Požiadala ich, aby aj tento roku prehovorili na plenárnom zasadnutí poslaneckej snemovne a senátu z príležitosti vyhlásenia týždňa ujarmených národov/ tretý týždeň v júli/ o sovietskom útlaku streto a východoeurópskych národov. Odovzdala im memorandum, v ktorom táto vrcholná exulantská organizácia pripomína vláde a kongresu okolnosť, že ani po pätnástych rokoch od vynesenia rezolúcie- Public Law 86-90 o ujarmených národoch sa na tragickom osude našich národov nič nezmenilo; naopak, že Moskva sa snaží na ženevskej konferencii o európskej bezpečnosti a v rokovaniach americko-sovietskych o "detente" dosiahnuť súhlas s terajším stavom tejto oblasti v Európe, to znamená, že si vynucuje uznanie Brežnevovej doktríny a voľnú ruku pri ovládaní tohoto európskeho priestoru. ACEN varuje pred takýmito dohodami, ktoré majú nielen spečatiť zotročenie našich národov, ale ohrozia aj iné národy sveta. Lebo Moskva po "konsolidácii" európskych pomerov podľa jej receptu a "normalizácii" vo vlastnom táboře sa bude môcť vrhnúť na iné oblasti sveta. Tam vyvolávať rozklad, nepokoj a politické napätie.

Na ministerstve zahraničia delegácia, ktorá tam predložila tiež spomenuté memorandum, bola prijatá predsedom európskej sekcie Mr. Armitageom a predsedom východoeurópskeho oddelenia Mr. Houstonom. Reprezentantov State Departamentu delegáti požiadali, aby americká vláda vydala po skončení konferencie o európskej bezpečnosti vyhlásenie o tom, že trvá na práve streto a východoeurópskych národov na sebaurčenie. Zároveň apelovala na americkú vládu, aby trvala na voľnej výmene myšlienok a informácií, ako aj na uvoľnení cestovania medzi Východom a Západom.

/NAŠE SNAHY/

AŽ NÁS BUDE OSM MILIARD....

"Človek je neoddeliteľnou súčasťou prírody a je na ňu zcela závislý. Nemôže uniknúť následkům neuváženeho vyčerpávania zdrojů Země, následkům exploatace, jež ignoruje ekologické zákony a ohrožuje tak samu podstatu života..." Tato moudrá, ale žel málo slyšená slova holandského prince Bernharda, předsedy WWF, zazněla na bukurešťské konferenci o světové populaci, která za účasti asi 5000 delegátů ze 140 zemí probíhala od 19. do 30. srpna 1974. Stejně tak naprázdno vyznělo i poselství Kurta Waldheima, v němž generální tajemník OSN varoval před politickými závěry v demografických otázkách: politické zřetele převládly nad vědeckými hledisky- Čína tradičně napadla "hegemonii dvou supervelmocí", rozvojové země se chytly s vyvinutými, komunistická koncepce se střetla s "kapitalistickou". Pokus shodnout se na jakémsi "populačním akčním plánu ve světovém měřítku" ztroskotat a právě státy, kterým by rozumná demografická politika nejvíce

prospěla, kategoricky odmítly jakákoliv populační omezení. A tak se v Bukurešti srazily dvě zřetelně protichůdné koncepce: Čína, komunistický blok, africké a latinskoamerické státy hájily názor, že ekonomický rozvoj musí mít absolutní přednost před populační kontrolou /family planningem, antikoncepcí atd./, kdežto USA, průmyslově vyspělé země Západu a většina asijských států varovaly před prohlubující se disproporcí mezi pozemskými zdroji výživy a narůstajícím počtem obyvatel, před vyčerpateľností rezerv a před nebezpečím rapidního zhoršení našeho životního prostředí; upozornily, že dnes jsou nás už čtyři a půl miliardy, než uplyne doba jedné generace, bude nás při dnešním rytmu dvojnásobek. Vždyť jen v době konání konference, tedy za deset dní, přibýlo na planetě asi tři miliony duší, což se rovná počtu obyvatel dvou velkoměst jako je Bukurešť.

Populační situace je vskutku alarmující. Podle údajů OSN 32 státům s úhrnným počtem téměř 900 mil. obyvatel hrozí hospodářská katastrofa, umocněná nadměrně stoupajícími cenami ropy a dalších surovin - jsou mezi nimi Indie, Pakistan a Bangladéš. FAO zase uveřejnila studii, podle níž nejméně 460 milionům lidí hrozí hlad či podvýživa. Světové potravinové zásoby jsou dnes tak nízké, že jimi nelze čelit větším neúrodám či přírodním pohromám, jaké ku př. postihly v posledních letech sáhelské oblasti Afriky. Dlouhodobé hladomory rovněž snižují odolnost organismu vůči epidemickým chorobám jako jsou cholera či týfus. "Jen třetina lidstva žije v průmyslově vyspělých zemích", zdůrazňuje zmíněná studie, "avšak tato třetina konzumuje dvě třetiny světových zdrojů potravin a využívá na 70% pozemských zdrojů surovin".

A to jsou čísla, nad kterými je třeba se vážně zamyslet.

S.M.Kříž

- oo Golfský proud, tak blaholánný pro skandinávské státy, směřoval před 18.000 lety od amerického pobřeží k jižnímu Španělsku a zase se vracel do Mexického zálivu: k tomuto závěru dospěl profesor Seibold z kielské university v NSR po pečlivém průzkumu mořských organických usazenin a rekonstrukci klimatických map té doby. Zjistilo se také, že proudy tehdy zanašely ledovce z Antarktidy až k pobřeží dnešního Maroka.
- oo Poprvé po mnoha staletích zazněla v proslulé katedrále ve španělské Cordobě arabština - při muslimské modlitbě, která se konala v někdejší hlavním městě Maurů u příležitosti nedávného KŘESŤANSKO-ISLAMSKÉHO KONGRESU.
- oo VOJENSKÁ VLÁDA V ETIOPII uspořádala pro zahraniční novináře výstavu 80 aut, jimiž disponoval dvůr bývalého císaře Haile Selasie: byly mezi nimi 4 typy Rolls Royce, 23 Mercedesů, 1 Cadillac, několik Land Roverů a džípů, 5 ambulancí a 2 pohřební vozy.
- oo Skupina 87 SOVĚTSKÝCH ŽIDŮ se obrátila na ÚV KSS s žádostí, aby povolil vztýčení památníku obětem u Baby Jaru poblíž Kyjeva, kde v r. 1941 Němci povraždili na 100.000 lidí židovského původu. Až dosud je tam jen malý pomníček. Žádost, jejíž kopie se dostala do rukou západních novinářů, uvádí, že postavení důstojného památníku bude stát méně než jediný z tanků, který SSSR dodává svým arabským spojencům.

CO DALY NA ŠE Z E M Ě SVĚTU

16. KVĚTNA 1464 : " DICIMUS ET POLLICEMUR ..."

Těmito latinskými slovy začíná první článek statutu všeobecné mírové organizace jak ji navrhl ve svém projektu tehdejší český král Jiří z Poděbrad. Od jeho návrhu uplynulo 510 let. Před deseti lety byla z rozhodnutí UNESCO tato událost předmětem oslav v rámci světových jubileí.

Český překlad první věty latinského textu zní: "Prohlašujeme a slibujeme, že si od této hodiny a dle nadále budeme vzájemně prokazovati a zachovávat čistě, pravé a upřímné bratrství, že pro žádné neshody, pro žádné stížnosti nebo pře proti sobě nesáhneme po zbraních, aniž komu naším jménem po nich sáhnouti dovolíme."

Dokument krále Jiřího z Poděbrad je prvním a až do r.1919 jediným oficiálně podaným a skutečně projednaným návrhem na dobrovolnou organizaci suverenních států. Jeho účelem bylo udržení míru ve světě. Jiří z Poděbrad byl hlavou státu s velkou autoritou a vlivným politickým postavením v Evropě. Ti, kdož se k němu připojili, byli rovněž mocní vládcí, politicky vlivných, silných a významných zemí: polský král Kazimír, a uherský král Matyáš.

V dokumentu jsou již obsaženy principy světové organizace, k jejímuž vytvoření došlo teprve v našem 20.století. Koncepce návrhu upouští od myšlenky univerzální světové říše, jíž by stáli v čele reprezentant světské moci - císař - a představitel moci duchovní - papež. Jako základní prvky mezinárodního politického života jsou zde uvažovány nezávislé, navzájem si rovné státy, podobně jako tomu bylo v Paktu o společnosti národů z roku 1919 a jako je tomu dnes v Chartě spojených národů z roku 1945.

Formou představuje listina osnovu samostatné mezinárodní smlouvy, k níž byl otevřen přístup všem křesťanským státům tehdejšího světa. Dokument psaný tehdejším diplomatickým jazykem - latinou - má dvě hlavní části. První část je úvod k vlastním návrhům, druhá část je osnovou statutu zamyšlené nadstátní organizace. Tato organizace měla mít své vrcholné orgány: Valné shromáždění delegátů, radu panovníků, mezinárodní soud a sekretariát. Projekt se zmiňuje o pokladně, znaku organizace, společné měně a o právu platném pro všechny zúčastněné země.

Nejpodstatnější částí návrhu je odsouzení válek, zásada urovnání sporů/konfliktů/pokojnými prostředky, princip kolektivní bezpečnosti a požadavek trestat rušitele míru. Ve svých detailech je dokument poznamenán dobou svého vzniku. Hodnocena v celku, má však listina nadčasovou úroveň myšlenkovou; nese jasné rysy světové mírové organizace jakou zná naše doba.

Projekt českého krále Jiřího se neuskutečnil a později byl i zapomenut. Francouzský král Ludvík XI, k němuž se vydalo pražské poselstvo, vedené panem Lvem z Rožmitálu, nepřistoupil na organizaci evropských států. Dokument byl uložen v několika evropských archivech a časem se naň zapomělo. Prvně byl zveřejněn podle opisu dochovaného v pařížském archivu. Náš dějepisec Fr. Palacký objevil r.1826 v česko-budějovickém archivu český "Deník poslů krále Jiřího z Poděbrad léta Páně 1464 do Francie". Vlastní dokument Palacký nenašel, ač on usiloval. Zasluhou A.Zuckera, českého profesora, a Němce W.Schückinga se dostalo patřičného ocenění tomuto dokumentu teprve počátkem tohoto století.

K P O S L E D N Í M U D Á L O S T E M

Po rušném srpnu následovalo dosti rušné září v mezinárodní politické aréně. V New Yorku zahájilo 29. Valné shromáždění OSN. Občan Richard Nixon se v San Clemente zotavuje z otřesů Watergate a v nemocnici z komplikací zánětu žil. Jeho podíl na aféře, která otřásla Amerikou, je již naprosto nepopíratelný a jak řekl Ford, tím, že akceptoval presidentský pardon, Nixon vlastně přiznal svoji vinu. Gerald Ford se rozjíždí zostra. Pro nás je důležité, že v otázce americko-sovětských vztahů hodlá, jak se zdá, postupovat mnohem opatrněji než jeho předchůdce. Také francouzský Giscard nabírá rychlost: 14. září večer se v Elysejském paláci rozsvítila všechna světla, aby rozehnala stín inflace, visící nad Evropou. Schůzka hlav členských států EHS byla užitečná - "summit" se nyní bude scházet několikrát do roka, aby jednal o palčivých problémech doby. V Bruselu jednali ministři financí evropské "devítky" a přijali francouzský plán - postupovat společně při podpoře zemí, jejichž platební bilance vykázala v důsledku zvyšování cen surovin deficit. Na konferenci ve Vídni naštěstí nepodražili naftu a tím byly, aspoň prozatím rozehnány obavy, že producenti ropy půjdou s cenami nahoru až o 14 procent. Oleřová krize však nadále tlačí svět. Spojené státy pohrozily, že dojde-li k dalšímu ruinování průmyslově vyspělých zemí zvyšováním cen nafty a jiných surovin, omezí anebo zcela zastaví svoji pomoc státům, které se uchylují k politice vydírání. Na Kypru je klid zbraní, avšak v diplomatických kuloárech se Řekové nadále potýkají s Turky, bohuďák jen verbálně. Otázka výměny zajatců visí stále ve vzduchu. V Turecku padla Ecevitova vláda. Vojenská junta v Chile oslavila první výročí nástupu k moci a generál Pinochet prohlásil, že je ochoten propustit z věznic tolik politických vězňů, kolik jich obdrží svobodu v SSSR a na Kubě. Soudruzi se však k činu nemají a než by propustili Bukovské a Amalriky, obětují raději tisíce Chilanů, k vůli kterým už přece prolili tolik křokodýlých slz. Na Blízkém východě uplyne brzy rok od války Yom Kippur. Děla na Suez a na Golanu umlkla, ale napětí trvá dál. Zatím co se však Egypt pomalu vrací k mírovému životu /Sadat slíbil otevření Suez a demilitarizaci pásma průplavu/, syrské jednotky se na Golanských výšinách, za zónou U.N., znovu opevňují. Sovětské zbrojní dodávky Káhíře se téměř zastavily, Moskva nyní sází na daleko bojovnější Damašek: v Syrii prý působí na 3000 sovětských "poradců". 76 letý Čou-En-laj nám churaví. Doufejme, že jeho nemoc je skutečně srdeční a ne ideologická a že Čína neprodělává druhou etapu lin-piaovštiny. Neboť jsme vlastně rádi, že ji máme. Čínu. Je rezolutním a nesmiřitelným kritikem sovětské politiky a nevynechá jedinou příležitost, aby bez rukaviček, bez servítků Kremlu nepřehodila československý srpen 1968, na který by mnozí jiní ve světě rádi zapomněli. Vůdci CDU Kohlovi v Pekingu dokonce řekli, že NATO je třeba neustále posilovat, neboť podle čínského názoru vojenská hrozba SSSR je asi trojnásobně větší v Západní Evropě než na Dálném Východě. A také, že Peking uznává jen jeden německý stát a tím je NSR. Tempora mutantur! Kdyby tohle řekli Číňané před deseti lety, znělo by to jako pustý nesmysl. S krajně nebezpečnou iniciativou si zahrává bulharský Živkov. Nedávno údajně prohlásil, že "trvalou zárukou bezpečnosti BLR" by bylo její připojení k SSSR. Ale Moskva je opatrná.

Nabídka je sice velmi lákavá, ale co by tomu v době Ženevy řekl svět? Kdyby Kreml ovšem neodolal, změnila by se na Balkáně státoprávní situace: Sověti by se dostaly na dosah Egejského moře /však také už brnkají na řeckou lyru/ a ocitly by se v bezprostředním kontaktu s Jugoslavií... v níž by pak v imbrogliu po Titově smrti mohli zachránovat, zcela po budapeštsky a po pražsku, "zdravé jádro", a tak se dostat na Jalran. Aromě toho Živkovova horlivost táhne Bilaky a Jakeše. V Mozambiku nechybělo mnoho, aby se opakovala tragédie Konga šedesátých let. Demonstrace, přestřelky na ulicích Lourenço Marques, mrtví a ranění mezi černými a bílými, civilisty a vojáky. Puč portugalských kolonů však nevyšel. Afrika má o další stát, v němž vojáci uchopili moc, navíc - Etiopii. Dlužno dodat, že převrat tam provedli velmi inteligentně, bez krveprolití, bez šoků, postupným omezováním moci císaře Haile Selasie a konečně jeho odstavením. Haile, mimochodem, držel světový časový rekord nepřetržité vlády - 44 let, čímž o hodně překonal maratonce Stalina, Franca, Tita, Maa či Stroessnera. Hodně se konferovalo na světové úrovni; V Bukurešti o populaci, v Caracasu o mořském právu. V obou případech se účastníci dohodli, že se vlastně nedohodli, a aby se tak stalo, musí se sejít znovu. A tak hrozby, že nás brzy bude na planetě dvakrát tolik co dnes, a že se, pokud jde o moře, budeme brzy koupat v naftě, jsou opět akutní. Cyklón nevinného jména "Fifi" řádil v Hondurasu, kde zanechal 8000 mrtvých, vesměs utonulých při povodních, a na 350.000 lidí bez přístřeší. Také v Mexiku si hurikán vyžádal lidské oběti a 10.000 obyvatel je bez střechy nad hlavou. Černá kniha násilí se nadále zaplňuje. Sotva se veřejnost vzpamatovala ze šoku, jímž byl atentát v italském rychlíku, už je tu přes sto mrtvých v Mozambiku, 71 obětí ve Vietnamu, kde fanatický důstojník vyhořál civilní létaadlo do povětří, 11 mrtvých po výbuchu pumy v Madridu. Horké chvílky prožili francouzský velvyslanec v Haagu a jeho spolurukojmí. Autory tohoto drama byli členové japonské ilegální organizace, která má vzhledem k teroristickému programu zcela přiléhavé jméno - Rudá armáda. (26. září 1974) S.M. Kříž.

- oo Co to? Poprvé od dob studené války Bulharsko přestalo rušit Hlas Ameriky - jako poslední z evropských komunistických zemí. SSSR ustal v rušení počátkem šedesátých let, obnovil je po invazi do ČSSR hned 22. srpna 1968 a znovu zastavil v září 1973. Svobodná Evropa a stanice Svoboda jsou stále intenzivně rušeny a pokud jde o Hlas Ameriky, jediná země, která rušičky nikdy nevypnula, je Čína.
- oo První výročí převratu v Chile se vyznačovalo protestními mítinky nejen v západních zemích, ale zejména v komunistických státech. V ČSSR se konala manifestace v Ostravě, jíž se, podle zpráv z oficiálních míst, zúčastnilo na 10.000 studentů. Co by však dali čs. studenti a vůbec veškerá veřejnost za to, kdyby mohli vyjádřit nesouhlas s okupací vlastní země!
- oo Ve Velké Británii musí nyní veškeré reklamy na cigarety nést údaj o obsahu dehtu. Brzy bude toto varovné označení povinné i na krabičkách.
- oo V 99 zemích světa jsou pošlapávána lidská práva; oznámila to "Amnesty International" na výroční konferenci v dánském Askavu. Mezi inkriminovanými státy jsou všechny komunistické země.

X X X X X X X X X X X

Der Mensch- unser Mitarbeiter

Bei Sulzer arbeiten auf vielfältige Art und an unterschiedlichen Produkten Vertreter unzähliger Berufe. (Das Bild bietet nur einen einzigen, winzigen Einblick ins Ganze.) Ein Gemeinsames aber gibt es: Was, wo und wie auch immer gearbeitet wird, wie eindrucklich und modern die vorhandenen Mittel und Methoden zum Erreichen technischer Spitzenleistungen auch sein mögen (und müssen) – am wichtigsten ist der Mitarbeiter, der Mensch.

Operator an moderner Datenverarbeitungsanlage, die zum Beispiel für folgende Bereiche eingesetzt wird: Lohn- und Gehaltsabrechnungen, Materialabrechnungen, Produktionssteuerung, Rechnungswesen, technisch-wissenschaftliche Berechnungen. Gebrüder Sulzer, Aktiengesellschaft, 8401 Winterthur

SULZER

211.11

